No. 197. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 20 en 21 Augustus.

Duitschland.

FRANKFORT, den 16den Augustus.

De voormalige onderkoning van Hanover, de hertog van *Cambridge*, benevens zijne gemalin, bevinden zich thans te Rumpenheim in de nabijheid dezer stad, welke plaats dezer dagen door een aantal doorluchtige en aanzienlijke personen bezocht wordt. De hertog en hertogin van *Cambridge* zullen waarschijnlijk van daar naar Engeland terugkeeren om zich daar voor goed te vestigen.

— Het algemeene misverkeer op de aanstaande Frankforter herfstmis zal, volgens eene officiele bekendmaking, op den 4den September geopend worden; de verkoop in het groot zal den 30sten Augustus echter reeds een aanvang nemen; de mis zal met den laatsten September eindigen.

— Men schrijft uit Hongarije, van het begin dezer maand:

» Er wordt hier veel over den ontworpen spoorweg van Triest langs Weenen naar Hongarije gesproken. De vermogende Weener bankier, baron *S. Sina*, heeft het plan om een zoodanigen weg van Weenen tot aan de samenvloeijing van de Raab met den Donau op eigene kosten tot stand te brengen. Zoo nu de gemeende spoorweg van Triest naar Weenen tot stand kwam, dan zoude ons land ten eenenmale met de adriatische zee in gemeenschap gebragt worden; de gunstige gevolgen die dit hebben zoude, zijn voor alsnog niet te berekenen; zeker zoude ons dit eene vergoeding schenken voor het nadeel hetwelk ons de ijzeren spoorweg van Weenen naar Boehmia, met opzigt tot den aftrek onzer voortbrengselen noodwendig moet veroorzaken."

— Uit Weenen wordt, onder dagteekening van 9 dezer, berigt:

» De keizer van *Rusland* heeft niet langer dan vijf dagen op het landgoed van den hertog *Blacas*, hetwelk een uur van hier ligt, vertoefd; hij is echter dezelfde dag naar Weenen gekomen. Deze [illegible] Kirchberg aangenomen.

» Naar men verzekerd, zou door de Porte geen gezant meer bij ons Hof worden geaccrediteerd; de groote Heer schijnt dit gebrek te kostbaar te vinden. De turksche gezantschapsraad *Mauroyeni*, is thans, in de afwezigheid van een gezant, weder als zaakgelastigde der Porte gevolmagtigd gewonden.

» De partijgenoot *Jan*, zal den 28den dezer maand het russische legerkamp bij Wosnessensk verlaten."

— Landens brieven uit Bologna van den 3den dezer, hadden de gerugten omtrent oproerige bewegingen in Sicilie, die in Romagna verspreid waren, ook te Ancona eenige gisting doen ontstaan. Het was tusschen de bewoners der voorstad en de liberalen der stad tot een gevecht gekomen, waarbij aan weêrzijden eenige dooden en gekwetsten gevallen waren. Het garnizoen, uit oostenrijksche troepen bestaande, was evenwel spoedig tusschen beiden gekomen, en had door het in beschouwing nemen van eenige lijfregelen, de rust weten te herstellen.

— Volgens berigten uit Constantinopel van het laatst der vorige maand, had het den Grootheer behaagd, *Achmed Fethi* pacha, laatstelijk turksch gezant te Weenen, te benoemen tot het bijwonen van de groote manoeuvres der Russische kavallerie bij Wosnessensk. Een kolonel, twee ritmeesters en vier kapiteins der garde van den Sultan, zullen op bevel van Z. H. *Achmed Fethi* dezelfde verrigtingen volgen. — Men verwijderde zich te Konstantinopel dat keizer *Nikolaas*, na afloop der manoeuvres de turksche hoofdstad met een bezoek zou vereeren; daar de keizer waarschijnlijk, ter gelegenheid dat hij zich in het zuiden van zijn rijk bevindt, ook zijne vloot in de Zwarte Zee in oogenschouw zal nemen, vindt dit gerucht eenigen meerderen ingang.

Nederlanden.

BREDA, den 19den Augustus.

Uit 's Gravenhage schrijft men van gisteren:

» Z. M. wordt tegen het einde der maand, van het Loo in de residentie terugverwacht.

» In het bosch bij deze stad worden vele toebereidselen tot de heugelijke viering van 's Konings geboorte-dag, op den 24sten dezer, gemaakt. Naar men verzekert, zal dit jaar, te dier gelegenheid, een waar volksfeest worden gehouden. Er zullen maskeradetogten plaats hebben, vuurwerken afgesteken, lucht-ballons opgelaten worden; des avonds zal het bosch allerfraaist verlicht zijn, enz.

» De heer *Brade*, ingenieur en directeur der ijzeren spoorwegen, is in deze residentie aangekomen.

— Naar men vernoemt heeft het Z. M. dezer dagen behaagd den heer *J. V.* baron *de Constant de Rebecque*, opper-intendant over de opvoeding van de koninklijke kleinzonen, eervol uit die betrekking te ontslaan, en denzelven tevens, onder toekenning van pensioen, den titulairen rang van luitenant-generaal te verleenen.

— Sedert de laatst van regeringswege gedane bekendmaking, zijn door de belanghebbenden geligt de navolgende octroojen:

Een octrooi in dato 16 April 1837, voor den tijd van tien jaren verleend aan *J. Chanter*, te Londen, domicilium gekozen hebbende bij *A. Ferrier* te Rotterdam, op de invoering van eene verbetering van fornuizen, geschikt voor branderijen en stoomketels voor fabrijken, als ook ter voortstuwing van schepen en andere vaartuigen;

Een octrooi in dato 1 Mei 1837, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *A. van der Ploeg* te Leeuwarden, op de uitvinding van een werktuig tot het breken van beenderen, ten einde die geschikt te maken om als meststof te kunnen worden gebezigd;

Een octrooi in dato 5 Mei 1837, voor den tijd van tien jaren verleend aan *N. Thornton* te Londen, domicilium gekozen hebbende bij den advocaat *G. Delprat* te 's Gravenhage; op de invoering van de zoogenaamde collier's stoomketels;

Een octrooi in dato 5 Mei 1837, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *S. E. Cohen Noot* te Amsterdam, op de uitvinding van een werktuig tot het tegengaan van het stampen, en tot het verbeteren van de uitspraak der tong- en verhemelte-letters;

Een octrooi in dato 29 Mei 1837, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *J. F. Boadijk* te Schoonhoven, op de uitvinding van eene verbeterde wijze van vervaardiging van het zoogenaamde zegen- of zalmgaren;

Een octrooi in dato 5 July 1837, voor den tijd van vijftien jaren, van af den 28sten September 1836, verleend aan *L. A. Castillon du Portail* te Rotterdam, domicilium gekozen hebbende bij den advocaat *H. G. J. Grégoire* te 's Gravenhage, op de invoering van een verbeterd samenstel van werktuigen tot vervaardiging van houten vaatwerk.

— Ten gevolge der herhaalde Klagten van molenaars, over de verhinderingen, welke aan hun bedrijf worden toegebragt, door het doen van beplantingen in de nabijheid hunner molens, hebben de Gedeputeerde Staten der provincie Zeeland het gevoelen uitgesproken van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche zaken, over de vraag, in hoe verre de vroeger te dezen bestaan hebbende keuzen, waarbij het bouwen en planten in de nabijheid van wind-korenmolens verboden is, alsnog zoo kunnen geacht worden verbindende te zijn, en, zoo neen, of te dezer zake, in het algemeen belang der ingezetenen, hetwelk door de belemmeringen, aan de korenmolens toegebragt, geacht kan worden bevorderd te zijn, vooral daar de stichting van nieuwe molens, bij de wet op het gemaal, niet zonder speciale toestemming mag geschieden hebben, en in het belang van dat rijksmiddel niet altijd kan worden toegestaan, bij een provincieaal reglement, bepalingen zouden kunnen worden gemaakt om het bouwen en planten in de nabijheid van wind-korenmolens te verbieden, gelijk zulks in onderscheidene polders of wateringen ten aanzien der watermolens plaats heeft.

Op die vraag is geantwoord, dat Z. M., na Z. Exc. den Minister van Justitie te hebben gehoord, en na ingenomen advies van den Raad van State, van gevoelen is, dat de [illegible]

bestaande keuren niet meer voor toepassing vatbaar kunnen worden beschouwd, en dat, vermits de wind-korenmolens niet als voorwerpen van algemeen belang kunnen worden aangemerkt, en alzoo, als gelijkstaande met alle andere bedrijven en trafieken, welke met de dagelijksche consumtie in verband staan, als particuliere industrien moetende beschouwd worden, ten behoeve derzelve geene reglementaire verordeningen kunnen worden daargesteld, welke eene beperking van het eigendoms-regt der omliggende grondeigenaren zouden medebrengen, hoedanige alleen door het publiek belang en door het opper-eigendoms-regt van den staat zoude kunnen worden geregtvaardigd.

— In de *Utrechtsche Courant* leest men:

» Wij vernemen, dat de tegen den 2den September aanstaande door de stedelijke regering aangekondigde verkooping van gronden aan de nieuwe kade binnen deze stad ten doel heeft, aanleiding te geven tot het voltooijen dier kade in gelijksoortigen bouwtrant als der aldaar reeds staande huizen en pakhuizen.

» De ligging dier kade is bijzonder geschikt tot aan- en afvoer van goederen langs het groote kanaal van Vreeswijk naar Amsterdam; dezelve zal in meerder verband met het inwendige der stad worden gebragt, door middel van het aanleggen van eene nieuwe straat van af deze kade tot aan de naauwe watersteeg, langs welke straat mede gronden zullen worden verkocht tot aanbouw van woningen voor de mingegoede klasse van ingezetenen, aan het einde van welke straat twee grootere huizen in de verlenging van de naauwe watersteeg zouden te bouwen zijn. Voor dit alles zijn, volgens hetgeen ons berigt is, de teekeningen zoo van de grondvlakten als van den opstand, door de zorg der stedelijke regering vervaardigd, en liggen ter bezigtiging voor; te dien einde is de watersteeg reeds geheel op nieuw bestraat en de afweg des korenmolens Rijn en Zon verlegd; het terrein wordt afgegraven tot aanleg van de gemelde nieuwe straat, en zoo zal dan ook dit meer verwijderde gedeelte der stad een geheel nieuw aanzien verkrijgen; en weder echtgenis te gemoet worden gekomen aan de behoefte van betere woning voor de mingegoede volksklasse. Met hetzelfde doel, werd door de stedelijke regering begunstigd het plan, om den grond van de fundatie van den heer *Dirk van Zuilen* te bestemmen tot het aanleggen van eene nieuwe straat met een aanzienlijk aantal woningen, van dezelfde naauwe watersteeg af naar de bergstraat, waarmede eerstdaags mede door den verkrijger des gronds aanstalte zal worden gemaakt. — Het was met ditzelfde doel dat de rijnstraat van achter den schouwburg naar het gemelde kanaal werd aangelegd. — Het blijkt uit dit alles, dat steeds wordt bedacht, om aan de ingezetenen dezer stad de gelegenheid aan de hand te geven, om van de vortreffelijke ligging derzelve, langs voormeld kanaal gebruik te maken, dat bij het afbreken der oude stads muren aan die zijde vooral bedoeld wordt, om van dit oogmerk kenbaar te doen blijken en door zoodanige wenken de ingezetenen te doen opmerken, hoezeer hunne medewerking tot het algemeen welzijn der stad kan bijdragen."

— Bij de wedrennen, die in het begin dezer maand te Aken gehouden zijn, heeft, zoo als reeds gemeld is, een der paarden van den baron *van Heeckeren van Enghuizen*, den prijs behaald op een ander paard, dat tot dus verre steeds de overwinnaar was, en aan zijnen eigenaar, lord *Seymour*, reeds meer dan 125,000 fl. heeft opgebragt. Een correspondent uit Aken, dit vermeldende, voegt er het volgende bij: » Deze daadzaak bewijst veel in het voordeel van de stoeterij van den baron *van Heeckeren van Enghuizen*, die, gelijk bekend is, bij Arnhem gelegen is. Deze overwinning heeft hier eene algemeene vreugde doen ontstaan; want het is blijkbaar, dat, sedert de baron *van Heeckeren* onze wedrennen bijwoont, zij weder drukker bezocht worden, hetgeen ook eenen gelukkigen invloed uitoefent op het toenemend aantal der personen, die zich van de baden in onze stad bedienen. Doch wij durven ons niet vleijen, het volgende jaar denzelfden toevloed van bezoekers te zullen zien, want, indien het algemeen in omloop zijnde gerucht zich mogt bevestigen, dan zullen deze voordeelen, voor het grootste gedeelte, haar overgaan. Immers zegt men, dat er in het volgende jaar wedrennen in Holland zullen gehouden worden; en het is natuurlijk, dat al de aanzienlijken, die ditmaal door onze wedrennen naar hier waren gelokt zijn, zich naar u begeven, en van de baden te Scheveningen gebruik zullen maken."

Wij hebben noch de Parijsche bladen en berigten van den 17den noch de Brusselsche van gisteren, door het niet aankomen der fransche post, ontvangen.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (18 *Aug.*) was de fondsnotering als volgt: Belg. 101½; O. Met. 104⅜; Sp. Ardoin 18⅝, ¾, ⅝; Differed. 7, Nap. renten 91½; B. Tavolière 57¼; Sicil. 91½; Rom. L. 100½; Certif. te Antw. 97½; Braz. 85⅜. — Wisselkoers op Amst. o. z. ¼ pCt.; op Rott. o. z. pari.

Uit de Londensche bladen van den 16den dezer verneemt men nog dat de Vorst *Esterhazy*, (wiens vertrek uit Brussel wij gisteren meldden) vergezeld van zijnen zoon prins *Nikolaas* en den graaf *van Waldstein*, de Engelsche hoofdstad zou verlaten hebben met het doel om te Weenen eene diplomatische conferentie bij te wonen, die aldaar in de eerste dagen van September zou plaats hebben, en waarin vooral over den tegenwoordigen toestand van Hanover gehandeld zou worden. De afwezigheid van den vorst uit Engeland zou niet langer dan vijf maanden duren.

— De heer *H. Lytton Bulwer*, secretaris bij de engelsche legatie te Brussel, is, in plaats van den heer *Urquhart*, als gezantschapssecretaris te Konstantinopel benoemd.

— Z. M. de koning van Wurtemberg heeft, ten einde zijnen gezant te Londen vergezeld, een bezoek bij de koningin-weduwe op Bushy-park afgelegd. Z. M. heeft een collatsen in het groot paveljoen der koningin gebruikt en is vervolgens naar Londen wedergekeerd, alwaar Hoogstdezelve met koningin *Victoria* en de hertogin *van Kent* op het paleis van Buckingham het middagmaal heeft gehouden.

— Bij de jongste engelsche parlements-verkiezingen hebben steeds de hevigste en vaak zeer bloedige tooneelen plaats gehad. Zoo heeft bij de benoeming te Limerick, voor het graafschap van dien naam, het opgeruide volk, het huis waar de tory-kandidaat *S. O'Brien* en de hem toegedane kiezers vergaderd waren, met zoo veel woede aangevallen, dat zij ter naauwernood het leven konden bergen, waarop die heer, ofschoon hij groote kans had, om verkozen te worden, ter liefde der openbare rust, verzocht heeft niet verder in aanmerking te komen. — Te Cork heeft het gepeupel insgelijks de huizen, waar zich de kiezers der behoudende partij bevonden, deerlijk gehavend, en hebben de militairen tusschenbeide moeten komen, om verdere onheilen te verhoeden. — Te Duleek, niet ver van Dublin, is een protestantsch edelman, met name *Hatch* op den weg uit partijwoede vermoord en, zoo men het gerucht gelooven mag, door verbrand geworden.

— Ter Londensche beurs van den 16den dezer waren genoteerd: 3 pCt. gecons. 91⅞, Nad. [illegible] Sp. Ardoin 20 à 20¼; Pass. 5¼; Diff. 7¾; Braz. 84½ [illegible]

GRONDWETTIGE BELANGEN.

Naauwlettend toe te zien, dat de maatschappij geen letsel bekome, is evenzeer pligt voor den burger als voor het bestuur in eenen grondwettigen geregelden staat. Daarom is het soms noodzakelijk, op een beginsel terug te zijzen, of gemelde zaken gedurigdoor te houden, opdat een beginsel en daaraan stevig langdurig en versch in het gedenken blijven. Niemand verwondere zich dus dat wij nogmaals terugkomen op den ruchtbaren stap van den Koning van Hanover, toen deze bij zijne aftongedaging bij open brief zijne ongehoudenheid aan de staatsregeling, te kennen gaf. Ernstig verzoeken die ongehoorde handelwijze, verontwaardiging over het eigendunkelijk opheffen van verkregene regten, blijven altijd wettig en eerlijk, hoe men ook late die handelwijze des konings trachte te verbloemen. Al heeft men niet noodig gehad de straten, even als te Parijs, op te breken, als het den dankbaar op te merken zeker dan ook niet noodig was, als een bladeken blad opmerkt, alle naar aanleiding van Duitschlands eischen te verlangen, vergeten wij niet, dat al die verklaringen van de strekking en het doel van het Koninklijk Patent, even als de uitlegging der inzigten, waarmede dit staatsstuk gegeven is, alhiervan zijn bekend gemaakt, om eenen onderdanen stap te vergoelijken. In waarheid toch, moet en kan men zich niet ontveinzen, dat de strekking en het doel van het Koninklijk Patent geheel die is, welke niet nu als de ware wil doen doorgaan, dat [illegible] gens eenigszins den grondwet van [illegible] voor derzelver bezwering, door hem en de Staten, gemaakt, evenmin als van eene bloote prorogatie der Staten vergadering, of van de overleggingen tusschen den Koning en de Staten later te houden over de voorgestelde wijzigingen in de staatsregeling; of iets van al datgene, wat de Hanoversche bladen of het *Journal de Francfort* zouden willen doen aanleunen. Het Koninklijk Patent houdt uitdrukkelijk van dat alles het tegendeel in. De Koning betuigt zich ongehouden aan de staatsregeling, en zegt dat Hij de

Staten (die Hij vroeger had weggezonden) zal oproepen in tijd en wijle, óm hun zijnen koninklijken wil en besluit kennelijk te maken. — Al verheugen wij ons met alle Staten die in het genot eener vrije staatsregeling zijn, dat die aanslag op het regt der maatschappelijke orde, en op de vrijheden der Natien tegenover de Vorsten, haar doel missen zal, omdat, zoo als een welonderrigt Duitsch blad zeer juist mededeelt, de eerbied des Hanoverschen Konings voor de Europische Souvereinen en vooral voor den in ondervinding grijzen en bezadigden Koning van Pruissen; het gevoelen der grootste staatsmannen; en de niet luidruchtige maar ernstige houding der Hanoveranen, het Hoogstdenzelven onraadzaam moeten doen achten, om zijne plannen van reactie te volvoeren. — Al danken wij het Opperwezen voor dien gelukkigen keer eener zaak, die, bij het onzekere eener mogelijke beslissing der Bondsvergadering of van het arbitraal gerigt, bedroevende gevolgen hebben kon, zoo blijft op ons de pligt rusten, om op het Koninklijk Patent van 5 julij te blijven wijzen; en de strekking om hetzelve steeds levendig te moeten houden; want niet de uitkomst, maar het doel van dat staatsstuk, tot waarschuwing en leering der Natien, mag niet uit het geheugen weggevaagd worden. [illegible] zoo als een kundig schrijver te regt aanmerkt, [illegible] de vrijheden des volks krachtdadig verdedigd, tegenover de aristocratische partij, aan die regten vijandig; al hebben wij in Nederland dergelijke schending van of aanslag op onze volksvrijheden niet te duchten, waarvoor Gode de eere en dank toekomt, zoo blijft het niet te min een dure en heilige op elken burger rustende pligt, om in het algemeen belang der maatschappijen, waakzaamheid voor verkregene of herkregene regten aan te bevelen: waar geene waakzaamheid heerscht, wordt de aanslag uitgelokt, en de overwinning gemakkelijk.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Het volgende is een overzigt van de Maatschappijen of Genootschappen, tegenwoordig in *Duitschland* ter bevordering van de geschiedenis bestaande en van de mannen die bijzonder daarvoor ijveren. De belangrijkste van deze Genootschappen is dat te *Frankfort* gevestigd, hetwelk zich bezig houdt met de uitgave van de bronnen voor de kennis der Duitsche geschiedenis in de Middeleeuwen. Aan haar hoofd staat de werkzame Archivarius Pertz van *Hanover* en de bibliothekaris Böhmer. De laatstgenoemde heeft reeds groote diensten aan de Geschiedenis bewezen door zijne *Urkunden Sämmtlicher Karolinger und der Königlichen Herzoge und Kaiser von Conrad I bis Heinrich VII.* 911-1313; hij heeft zich [illegible] de ontdekking van nieuwe geschiedkundige bronnen, [illegible] plaatsen waar voornaame bibliotheken of archieven voorhanden zijn. In *Brandenburg* ijveren de heer Bratuhn en Lenthing reeds om een geschiedkundig Genootschap tot stand te brengen; de eerste heeft zich reeds verdienstelijk gemaakt door zijne *Regesta historiae Brandenburgensis*; de andere houdt zich met nasporingen in de Pruissische staats-archiven bezig. De Maatschappij voor de Geschiedenis van *Pommeren* en der gedenkstukken van de Middeleeuwen op dezelve betrekking hebbende, bepaalt hare werkzaamheden tot *Noord-Scandinavie* en de Slavische landen; zij heeft de vruchten van haren arbeid uitgegeven onder den titel van *Baltische Studien*. Het Thuringer-Saxische Genootschap geeft een driemaandelijksch Tijdschrift van zijnen arbeid uit, waarvan de redactie aan den heer Förstman is opgedragen. De Maatschappij voor de Geschiedenis en de oudheden van *Westphalen* heeft belangrijke documenten uitgegeven, die men voor een groot deel te danken heeft aan den heer Vigand, thans te *Wetzlar*. In de Rijnprovincien hebben de heeren Ritsach van *Coblentz*, Dronken te Bonn den ontwerp tot daarstelling van een Genootschap voor die gewesten gevormd. In Silezie bestaat, voor zoover men weet, geen Genootschap; maar de hoogleeraar Stenzel te *Breslau*, schrijver eener Geschiedenis van *Pruissen*, heeft eenige oude documenten en bronnen voor de geschiedenis van *Silezie* bekend gemaakt. In *Oostenrijk* heeft men weinig geschiedkundige Genootschappen. De belangrijkste is de Boheemsche Maatschappij te *Praag*. Door den heer Palacky is eene Boheemsche kronijk uitgegeven en een ander werk over de geschiedenissen van het Koningrijk. Hormayr en de graaf Mailath hebben geschiedkundige werken omtrent Oostenrijk uitgegeven; de laatste ook over *Hongarije*. In *Beyeren* is eene afdeeling der Koninklijke Akademie aan de geschiedenis gewijd. Het Genootschap door Freisaan gesticht, heeft veel bij dezelfde doen verloren. Eene Maatschappij te *Baireuth* voor de Geschiedenis en de oudheden van den Boven-Mein gevestigd, heeft uitstekende bijdragen geleverd. *Beyeren* telt voorts een aantal verdienstelijke mannen in het vak der Geschiedenis, onder anderen de Koninklijke Archivarius Wurstand, Prantl, Lorentz, [illegible] Buchner te *Landshut* heeft de heer Aufsaaz pogingen gedaan, om de talrijke Duitsche geschiedkundige Genootschappen tot eene Maatschappij te vereenigen; en schoon deze zijne poging tot heden mislukte, heeft hij echter de hoop niet opgegeven. Te *Hanover* is laatstelijk een genootschap tot stand gekomen hetwelk de geschiedenis van *Hanover* en *Brunswijk* uit de oude oorkonden zoekt toe te lichten. In het groothertogdom *Baden* heeft men te *Freiburg* het Genootschap van de vrienden der geschiedenis. Dergelijke Genootschappen, doch van minderen omvang, heeft men nog te *Sinzheim*, *Wisbaden*, *Hessen-Darmstadt* en *Hessen-Kassel*, *Mecklenburg*, enz. — Van de meeste steden van den *Rhijn*, gelijk *Mannheim*, *Keulen*, *Coblentz* enz., en voorts van andere steden in *Duitschland*, zooals *Frankfort*, *Darmstadt*, *Leipzig*, enz., hebben deputatien van schrijvers, drukkers, boekverkoopers, lettergieters zich naar *Mentz* begeven, om bij de inwijding, op den 14, 15 en 16den dezer, van het Monument voor Guttenberg tegenwoordig te zijn. — Te *Wunsiedel*, waar Jean Paul, Friedrich Richter den 21sten Maart 1765 het levenslicht zag, heeft men het plan gevormd, te zijner nagedachtenis een gegoten standbeeld op te rigten. Hetzelve zou geplaatst worden voor het huis waar hij geboren werd, hetwelk men eveneens aan zijne nagedachtenis wilde wijden, door in de vertrekken weleer door Richter bewoond, alles in denzelfden toestand te laten als het zich er bij zijn leven bevonden heeft. Het voornaamste bezwaar zal echter zijn; om vooraf de noodige gelden bijeen te verzamelen. — De zangeres Schroeder-Devrient, welke onlangs te *Londen* de algemeene geestdrift wekte, oogst thans te *Hamburg*, in de rol van *Fidelio*, nieuwen lof. De om haar kunsttalent niet minder toegejuichte Taglioni is thans naar *Petersburg* op reis waar zij zich voor aanzienlijke sommen verbonden heeft.

Frankrijk. — In de zitting der Akademie van Wetenschappen van den 14den dezer, heeft de heer Arago medegedeeld, [illegible] in den nacht van den 10den op den 11den dezer een groot getal vallende sterren opgemerkt heeft. De heeren Laugier en Bouvard, kweekelingen van het Observatorium, hadden er van elf ure des avonds tot drie uren in den morgen, tot 291 toe opgemerkt; alzoo omstreeks 73 in het uur. Het getal zou echter nog grooter zijn geweest, want de ondeelen van den heer Arago had, tusschen 10 en 11 ure, er 104 in den tijd van vijftig minuten geteld. Deze voor de sterrekundigen belangrijke waarneming mogt tevens in verband gebragt worden met het evengelijke verschijnsel, 't welk gewoonlijk in den nacht van 12 op 13 November voorvalt. De algemeene rigting dezer ligchamen was, gelijk de loop van de aarde ook aanduidt, naar het sterrebeeld van den *Stier* geweest; een zeker gedeelte nam intusschen zijne rigting naar eene andere hemelstreek. — Onder de jongste benoemingen tot officiers van het Legioen van eer, behooren die van de heeren Metzenaer, Arex. Duval en Bouvet. — Door den heer Champollion-Figeac is onlangs aan het historisch Comité een rapport uitgebragt over den staat, op den 1sten Januarij ll., van den arbeid voor het onderzoek der geschiedkundige handschriften van de koninklijke Bibliotheek. De telling der verzamelingen van historische stukken heeft een geheel opgeleverd van 121,000 stukken, die naar tijdrekenkundige orde zijn gerangschikt geworden. Het onderzoek dezer onuitgegevene documenten is tusschen drie personen verdeeld. Van de stukken vóór het jaar 1200, zijn er 25 nieuw onderzocht geworden door den heer Chatel, die tevens belast is met het maken der latijnsche noten voor den tekst der Verzameling brieven en oorkonden van St. Bertin. Van de stukken der 13de en 14de eeuwen heeft de heer Delisle er 801 onderzocht, en zijn er van deze 152, als voor de uitgave geschikt, afgezonderd. De heer Paris is voortgegaan met het onderzoek der documenten van en na de vijftiende eeuw. Wat het gezamenlijk getal der voorhandene geschrevene documenten, opdragten en oorspronkelijke stukken betreft, dezelve wordt op een millioen begroot. In onderscheidene departementen hadden meer voorts met lofwaardigen ijver tot het doel medegewerkt, en den heer Guizot-Figeac mededeelingen gedaan, of stukken gezonden, die voor de opheldering der geschiedenis van wezenlijk belang werden geacht. Aan den prefect van het departement der Somme, moest thans nog onder anderen ter inzage worden gevraagd eene bul van Paus Benedictus III van het jaar 855, daarmede zou volledig zijn de verzameling van diplomatische en paleographische charters en papieren, waarvan de minister voor het openbaar onderwijs de uitgave aan den heer Champollion heeft opgedragen, en waarvan de aflevering, bestaande in negentien Fac-simile platen van gedenkstukken, die ons nieuw, zouden het licht zal zien. Voorts wordt vermeld, dat de heeren Cousin en A. Thierry de taak is opgedragen gevonden, om in de bestaande archiven van *Frankrijk*, de brieven en oorkonden op te zamelen, die op de algemeene geschiedenis betrekking hebben, en voorts de belangrijkste stukken betrekkelijk de geschiedenis van den derden stand. — Het genootschap van oudheidkundigen te St. Omer heeft voor het tegenwoordig jaar de

volgende niet onbelangrijke prijsvragen uitgeschreven: 1.° Welke zijn voor de bewoners van de voormalige graafschappen *Vlaanderen* en *Artois* de nadelijke gevolgen geweest van de Spaansche heerschappij?" 2.° Een geschiedkundig overzigt van vestiging des Christendoms in *Fransch-Vlaanderen*."

België. — Te *Gent* heeft op den 14den dezer een groote muzijkale wedstrijd plaats gehad, bij welk concours, van de steden van den eersten rang, de Muzijkgezelschappen van *Brussel* en *Rijssel* den eersten en tweeden prijs behaald hebben. De prijs wegens militaire muzijk werd aan die aan het korps guides toegekend.

Nederlanden. — Volgens bij het Museum van Natuurlijke Historie te *Leiden* ontvangen berigten van de heeren S. Muller en P. W. Korthals, gedagteekend den 12den October 1836, bevonden deze reizigers zich alstoen te *Banjermassing* en *Borneo*. Hunne natuuronderzoekingen waren met het beste gevolg bekroond, en de door hen gemaakte verzamelingen, boven verwachtingen menigvuldig en kostbaar. Op eenen afstand van meer dan 250 Engelsche mijlen binnen 's lands van genoemd woest eiland, hadden zij brieven van de directie van opgemeld Museum ontvangen en zij zagen reene scheepsgelegenheid te gemoet om naar *Java*, en van daar naar het Moederland terug te keeren.

GRAANMARKT

Te Amsterdam.

Van Vrijdag 18 Augustus.

TARWE. — Is weinig in omgegaan: 130 pd. p. Rost. *f* 240 bij gerijt; - 122 pd. n. Vries. *f* 180; - 130 pd. b. Zeeuws. *f* 216; - 127 pd. Vries. *f* 190.

ROGGE. — Ook gendegzaam zonder handel: 122 pd. o. Drent. *f* 146.

GARST en HAVER. — Zonder handel.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — 1½ *f* hooger: Zeeuws Overm. 47, 47½, 48½, 49 en 50 *f*; Oud Elve 45½, 44 *f*; op 9 vat in Aug., Sept., Oct. en Nov. 50 *f*.

LIJNZAAD. — Luttelooze: 102 pd. Pernau *f* 190.

RAAPOLIE. — Bijzonder willig: per 6/w. *f* 34; vliegend *f* 32¼ à 33; Sept. *f* 32¼ à ¾; Oct. *f* 32 à ½; Nov. *f* 32 à 32¼; Dec. *f* 32.

LIJNOLIE. — Per 6/w. *f* 29¼; vliegend *f* 28.

HENNIPOLIE. — Per 6/w. *f* 34; vliegend *f* 35.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (18 *Augustus*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53⅛; dito 5 pCt. 99⅛; Kansb. *f* 225½; Amort-Synd. 4½ pCt. 93⅝; dito 3½ pCt. 76½; Handelm. 163¼, 165, ⅜; Oost-Indie 5 pCt. 98¾; Ard. van 85 *f* 187⅛, ¾, 195; Col. 195⅛, ⅞; Per. 13½.

* * Heden overleed, na een langdurig en pijnlijk lijden, onze geliefde Echtgenoot van

GINSKEN, geb. H. VAN WOLFRAMSDORFF.

16 Augustus 1837.

* * Alle degenen die iets verschuldigd zijn aan den Gefailleerden Boedel van FREDERIK KASTELEIN, Winkelier te *Breda*, en daarvan nog geene opgave hebben gedaan zullen gehouden zijn zulks alsnog binnen 8 dagen te bommen bij den Huize van den Ondergeteekende, Agent in gemeld Faillissement, woonende op de Groote Markt alhier te *Breda*, over het Stadhuis, Wijk D. N.° 18, zullende degenen, die hieraan in gebreke mogten blijven, anderwijd worden vervolgd.

P. J. J. MICHIELSEN.

* * Al degenen, die iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van DANIEL MATHIJS WESSELS, gewoond en handel in Wijnen gedreven hebbende te *Geertruidenberg*, worden uitgenoodigd daarvan met gefrankeerde brieven binnen een maand opgave of betaling te doen, ten Kantore van den Advocaat HENRICUS ANTONIUS DANIEL VAN DER HEIJDEN, te *Breda*, zullende degenen, die zich niet binnen dien tijd hebben aangegeven, het zich zelven te wijten hebben indien den gevolgde handelwijze erlangen.

Breda, den 14den *Aug.* 1837.

* * De Ondergeteekende verzoekt zijne Vrienden de Heeren Officieren der 5de Afdeeling, zijnen afgetreden Collega te betuigen voor de vele blijken van openhartigheid en vertrouwen, hem als KOERMAN en VERHUURDER RIJTUIGEN geschonken. Hij bezeert zich verder in de genegene attentie zijner Tadgenooten en van Heeren Hoofd- en verdere Officieren der 5de Afdeeling, kunnende men zich verzekert houden op de promptste en civielste wijze bediend te worden, onverschillig met welke RIJTUIGEN, als: CHAR-A-BANCS voor 12 personen, CALECHE voor 6 en 4 personen, CHAISEN met een of twee Paarden voor 4 personen, alsmede uitmuntende KARREN tot het vervoeren van Goederen.

Breda, 15 Augustus 1837.

A. ROPS,
In 't Logement het Wapen van Nassau.

* * Er zijn ONTVREEMD 24 stuks KANTEN, van de volgende nommers: No. 761, 85, 972, 638, 776, 972, 64, 1018, 3101, 236, 56, 95, 231, 1011, 1025, 88, 85, 768, 1027, 1050, 1050, 1049, 1017, 1015. Die hieromtrent eenige inlichting kan geven, of wel eenige of alle stukken te regt kan brengen, gelieve zich te adresseren bij de Uitgevers dezer. Aan denzoodanigen wordt eene Premie van VIJFTIG Guldens uitgeloofd; indien er verscheidene stukken mogten te regtgebragt worden, zoude de beloning naar evenredigheid verhoogd worden.

STOOMBOOTEN
WILLEM DE EERSTE, en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Bedijt veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, eene verst.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen, 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Nadere informatien worden gegeven te Nijmegen ten Kantore der Onderneming aan de Waal, te Tiel bij J. Deerns; te Bommel bij G. van Driel; te Gorcum bij L. de Beer; te Dordrecht bij C. Smits aan den Rietdijk; te Rotterdam bij N. Spruyt; te Delft bij de Erven Rodenburg, en te 's Hage bij Staas.

Bij BROESE & COMP., *te Breda, zijn de volgende belangrijke* WERKEN *voorhanden:*

LIVRES DE MEDECINE.

I. Anatomie pathologique du corps humain, ou descriptions, avec figures lithographiées, de toutes les altérations morbides dont le corps humain est [illegible]. *Bayer*, 3 vol. 8.° *Texte* . . . . . f 9,—.
22 livraisons planches . . . . . » 66,—.

II. Anatomie Méthodique ou Organographie humaine en tableaux synoptiques, avec figures, à l'usage des universités par *J. Sarlandière* . . . . . f 7,—.

III. Physiologie de l'espèce, Histoire de la génération de l'homme, comprenant l'étude comparative de cette fonction, dans les divisions principales du Règne animal par *Grimaud de Caux* et *Martin St. Ange*. Livraison 1 à 4. Papier blanc . . . f 1,50
— Papier de Chine . . f 1,75

IV. *Boijer*, traité des principales maladies chirurgicales et des opérations qui leur conviennent. 2 vol. 8.° . . . . . f 7,—.

V. Dictionnaire Abrégé de thérapeutique, ou exposé des moyens curatifs employés par les praticiens les plus distingués; par *L. Szerlecki*. Livraison 1—11. . . . . f 1,50.

VI. Essai sur les Races humaines, considérées sous les Rapports Anatomique et Philosophique par *P. P. Broc* . . . f 2,—.

VII. *Broussais*, Leçons de phrénologie . . . . . f 2,—.

VIII. Traité de diagnostic et de Semeiologie par *F. de Piercy* 1 Livraison . . . . . f 1,50.

IX. Traité theorique et pratique des blessures par armes de guerre de M. le Baron *Dupuytren* . . . . . » 4,20.

X. Circulation du Sang, considerée chez le foetus de l'homme, et comparativement chez les quatre classes des animaux vertébres par *Martin St. Ange*, coloriée . . . . . f 3,75.

XI. Manuel des maladies vénériennes par *C. M. Gibert* . . . .

XII. Traité pratique des maladies vénériennes par *Desruelles* 2 Vol. . . . . f 9,—.

XIII. Histoire complète des maladies de la matrice, du vagin et du périnée par *Dubois* . . . . . f 3,—.

XIV. Leçons de Médecine homoeopathique par le docteur *Léon Simon* . . . . . f 3,—.

XV. Mémoire sur le bandage inamovible par le docteur *Seutin* . . . . . f 0,75.

XVI. Manuel de médecine legale à l'usage des jurés, des advocats, et des medecins par de *Beaumont* . . . . . f 2,—.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.